

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 9 Sayı: 45 Volume: 9 Issue: 45

Ağustos 2016 August 2016

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

**ORTAK BAŞVURU METNİNE GÖRE KÜÇÜK YAŞ GRUPLARI (4-11 YAŞ) FRANSIZCA ÖĞRETİMİ
DERS ARAÇ-GEREÇLERİ
FRENCH TEACHING METHODS AND REPERTORY FOR CHILDREN BETWEEN 4-11 AGES
ACCORDING TO THE COMMON EUROPEAN FRAMEWORK OF REFERENCE FOR LANGUAGES**

Ertan KUŞÇU*

Öz

Eğitim-öğretim süreçlerinin hedeflenen düzeyde gerçekleştirilebilmesi için görsel ve işitsel araç-gereçlere ihtiyaç vardır. En yaygın ve en bilinen öğretim araç-gereçleri, ders kitaplarıdır. Geçmişten günümüze her dönem yabancı dil öğretiminin gerçekleştirilmesinde, kalıcı olmasında ve öğrenme ortamının sağlıklı bir biçimde oluşturulmasında ders kitaplarının yeri oldukça büyüktür.

Dil öğretimi ders kitapları, öğretmen ve öğrencinin her zaman başvuru kaynağıdır. Bu nedenle, yabancı dil ders kitapları modern yaklaşımlar çerçevesinde özenli bir biçimde hazırlanması gereken araç-gereçlerin başında gelir. Günümüzde yabancı dil öğretimi ders kitapları, Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni ölçütlerine ve öğrenci ilgi, ihtiyaç ve gelişim düzeylerine göre oluşturulmaktadır. İçerik albenili, renkli ve bol görselli biçimde tasarlanmalıdır. Çünkü dil öğretim süreçlerinin büyük bir bölümü ders kitapları yardımıyla gerçekleştirilir. Ayrıca kültürel öğelerin dizimi, dillerin yapısal özellikleri ve sesletimleri gibi birçok özellikleri içeriğinde barındırması nedeniyle özenlice hazırlanmalı ve öğrenciye sunulmalıdır. Bu çalışmada, Ortak Başvuru Metni dil düzeylerine (A1-A2) ve küçük yaş gruplarına yönelik hazırlanmış Fransızca öğretimi ders kitapları yüzeysel olarak tanıtılmış ve bu kitapların içeriksel özelliklerine değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Araç-Gereç, Ders Kitabı, Fransızca Öğretimi, Görsel ve İşitsel Araçlar.

Abstract

In order to teach and learn a foreign language, audio and visual tools are needed. This is because teaching tools and materials have important functions for the students to reach their targets. The most common teaching tools and materials are textbooks. Textbooks have always had an enormous effect on the processes of learning as well as teaching a language in a well-defined educational environment. Textbooks have also made it possible to make the learning process firmly established.

Textbooks on foreign language teaching have always been a source of reference. Therefore, textbooks have to be attentively and carefully prepared. Nowadays, textbooks on foreign language teaching have to be formatted, especially with their use of color, their educational, visual, cultural, linguistic and communicative contents adjusted according to the Common European Framework of Reference for Languages criteria and levels of student development. At the same time, textbooks are also important because they are reference books on language teaching and the continuous references for the students. This study covers the general characteristics of textbooks prepared according to the language levels of the Common Reference and according to the younger age groups.

Keywords: Tools, Textbooks, French Teaching, Audio-Visual Tools.

Giriş

Günümüzde dil öğrenmek, önemli, zorlu ve sonu olmayan bir süreçtir. Bu nedenle günümüz toplumları, eğitim-öğretim öncelikleri arasına yabancı dili öğrenmeyi/öğretmeyi koymaktadır ve yabancı dil hemen hemen tüm ülkelerde ana sınıflarından başlar, yükseköğretim sonuna kadar sürer, bireysel ihtiyaçlara göre neredeyse ölüncüye kadar devam eder. Öte yandan her toplumda, dil öğrenme/öğretme üzerine bazen değişik bazen benzer görüşler hâkimdir. Bazı toplumlarda bir ya da birden fazla dili bilmek ve konuşmak sıradan bir donanım gibi görülürken bazı toplumlarda sadece bir dili bilmek ve konuşmak bile çok önemli bir gösterge olarak kabul edilmektedir. Hatta dil öğrenme ya da öğretimi, birçok dilin kalıp söz dağarcığına (deyimlerine ve atasözlerine) birçok yeni ifadeler katmıştır.

Ülkemizde istisnai durumlar dışında, yabancı dille ilk olarak anaokullarında ya da özel kurslarda karşılaşılır. Sonrasında ilk, orta ve yükseköğretim kurumlarında bu süreç devam eder. Bu kurumlarda, doğal öğrenme ortamı oluşturulamadığında süreç ders kitabı, alıştırma kitabı ve ses kayıtları gibi ders araç-gereçlerine başvurularak sürdürülür.

Yabancı Dil Öğretiminde Araç-Gereç Kullanımı

Türkiye’de yabancı dil bilme, öğrenme ve öğretme ihtiyacı, her geçen gün daha da çok artmaktadır. Bu nedenle yabancı dil eğitimi üzerine yapılan tüm ulusal ve uluslararası yayınlar, çalışmalar ve düzenlemeler sıkı bir biçimde izlenmektedir. Öte yandan yabancı dil öğretiminde model aldığımız Avrupa devletleri, bu konuda çok ileri seviyelere ulaşmış, çok dilli ve çok kültürlü toplumlar yetiştirmeye

* Yrd. Doç. Dr. Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Fransız Dili ve Edebiyatı, e-posta: ekuscu@pau.edu.tr

başlamıştır. Bu durum, bu ülkeler arasındaki sınırların kalkmasına, insanların serbest dolaşım ve çalışma hakkı elde etmesine olmasına olanak sağlamıştır. Fakat ülkemiz, her dönem yabancı dil eğitiminde amaçlanan düzeyin oldukça gerisinde kalmıştır. Üstelik bu konuda her ne kadar çağdaş yaklaşımlar takip edilse ve düzenlemeler yapılsa da ilerleme kaydedilememiştir.

Eğitim-öğretim kurumlarında yabancı dil öğretirken/öğrenirken öğrenci ve öğretmenin en temel gereksinimi, ders araç-gereçleridir. Araç-gereçler, öğrencilerin davranışlarında istedik değişiklikler oluşturan, öğrenmeye katkı sağlayan ve kolaylaştıran en önemli öğretim malzemeleridir. Öte yandan bir öğrencinin eğitim-öğretim hayatı boyunca kesintisiz olarak aldığı tek ders yabancı dil dersi ve öğrenim hayatı boyunca çantasında en uzun süre taşıdığı araç-gereç yabancı dil ders kitaplarıdır. Bu nedenle yabancı dil ders kitapları her dönem güncellenebilen, nitelikli, iyi hazırlanmış, bol görselli ve renkli, kültürel öğelerle desteklenmiş ve çağdaş yaklaşımlarla beslenen araç-gereçler olmalıdır.

Alanyazında öğretim malzemeleri ya da materyalleri denildiğinde bir dersin gerçekleştirilmesi için gerekli olan özel araçlar-gereçler akla gelir (Hesapçıoğlu, 1995:287). Bunlar, ders kitaplarıdır. Ders kitapları, sınıfta ve sınıf dışında en sık kullanılan ve başvurulan yayınlardır. Kitaplar, öğretim programlarına ve öğrenme kuramlarına uygun biçimde hazırlanıp öğrenciye sunulur. Öğrenciler kadar öğretmenlerinde ders işlerken başvurduğu en önemli araç-gereçtir (Aytuna, 1974:200). Cunningsworth (1995) ders kitaplarını; "...öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için belirlenmiş hedeflere ulaşmakta kullanılan kaynak ..." (Bayezit, 2013:462); "Kurulca, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarında okutulması uygun bulunan materyal..." (MEB, 2012, Resmi Gazete: 28409); bir eğitim programında yer alan hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ile ölçme değerlendirme boyutlarına uygun olarak hazırlanmış ve öğrenme amaçlı kullanılan basılı bir öğretim materyali (Demirel ve Kiroğlu 2005: 2) olarak tanımlanmaktadır. Tanımlardan hareketle yabancı dil (Fransızca öğretimi) ders kitaplarının genel yapısı; amaç, içerik, süreç ve değerlendirme olarak dört temel dayanak üzerinde oluşturulur ve içerik, amaçlara uygun etkinliklerle biçimlendirilir, sürece yayılır, değerlendirme etkinlikleriyle dilsel kazanımlar edilmeye çalışılır.

Yabancı dil öğretiminin amaçlanan biçimde gerçekleşebilmesi için ders kitaplarının zengin (görsel-işitsel) içeriklerle öğrenciye sunulmaktadır. Çünkü yabancı dil öğretimi kitapları öğrencinin birden fazla duyusuna hitap ederek öğrencilerin dil öğrenmelerini destekler. Gerçekte bu düşünce, Edgar Dale'in geliştirdiği ve alanyazına kazandırdığı yaşantı konisinden beslenmektedir (Başar, 1998:156). Çünkü dil öğrenme etkinlikleri ne kadar çeşitli ve renkli olursa daha fazla duyuya hitap eder ve dil öğrenimi daha somut bir hale dönüşür.

Dil öğretiminde 20. yüzyılın ortalarına kadar geleneksel (dilbilgisi ağırlıklı) yaklaşımlar kullanılmıştır. 1950'lerden sonra sosyal, teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişmeler çağdaş öğrenme kuramlarını doğurmuş ve bu kuramların ilkeleri çerçevesinde öğretim malzemeleri hazırlanmaya başlanmıştır. Sözgelimi, 1953'te Dr. William S. Gray, dil öğretiminde okuma etkinliklerinin en iyi biçimde gerçekleştirilebilmesi için parça içindeki sözcüklerin üzerinde durulması, farklı yöntemlerin bir arada kullanılması ve dil öğretimi alanında en iyi sonuçları almak için fonetik yönteminin faydalı yönlerinin tümce yöntemiyle birleştirilmesi gerektiğini savunmuştur (Akgün ve diğ., 1962:51).

Yabancı dil öğretimi ders araç-gereçleri konusunda önceleri bir birlik sağlanamazken 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren çağdaş kuramlar ve eğitim-öğretim reformları çerçevesinde köklü değişiklikler yaşanmıştır. Ülkemizde yaşanan değişimler OECD ve MEB raporlarına yansımıştır. Bu çerçevede MEB'in çağdaş kuramlar çerçevesinde daha nitelikli, daha renkli ders araç-gereçleri oluşturduğu ve 1960'dan sonra ders kitapları hazırlama, basma, okullara gönderme, deneme ve güncelleme çalışmalarının daha sistemli ve daha düzenli bir biçimde yapıldığı görülmektedir. Bu durum, 1970'li yıllardan itibaren Fransızca öğretimi ders kitaplarında eğitsel içerik, ünite ve konu seçimleri, sözcük kullanımı, dilbilgisi kuralları ve kültürel öğeler, öğrencilerin güncel yaşamlarında karşılaşılabilecekleri gerçek olaylardan ya da durumlardan seçilmesiyle kendini göstermiştir. Etkinliklerde geçen diyaloglar, metinler ve diğer öğeler yaşamla, toplumla ilişkilendirilerek öğrenciye sunulmuş, öğrencinin dili öğrenmesi amaçlanmıştır. Fakat öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük ve motivasyonları yetersiz oluşu amaçlanan düzeyde dil öğretimini engellemiştir.

Yabancı dil öğretimi alanyazında öğretmen ve öğrenciye her aşamada rehberlik eden ders araç-gereçlerinin yararları şöyle sıralanmaktadır; (Başar, 1998:159; Gürkan, 1988:76; Özyürek, 1983: 88; Aytuna, 1974:203).

- Ders araç-gereçleri, öğretimi ilgi çekici ve sürükleyici yapar.
- Ders araç-gereçleri, öğretimi zenginleştirir ve zaman kazandırır.
- Ders araç-gereçleri, öğretimi ekonomik ve verimli bir duruma getirir.
- Ders araç-gereçleri, öğretimi destekler ve öğrenciyi etkin kılar.
- Ders araç-gereçleri, yaparak ve yaşayarak öğrenme olanağı sunar böylece öğrenme somut ve kalıcı olur.
- Ders araç-gereçleri, öğrencilerin zengin ve anlamlı yaşantılar kazanmalarına yardım eder.

- Ders araç-gereçleri, öğrencilerin hem bireysel hem de grupta çalışmalarına yardımcı olur.
- Ders araç-gereçleri, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirir.
- Ders araç-gereçleri, öğrencilerin dikkat, konuşma, dinleme, anlatım ve algılama ve yorumlama yeteneklerini geliştirir.
- Ders araç-gereçleri, öğrenmedeki zor ve karmaşık yapıları basit ve anlaşılır duruma getirir.
- Ders araç-gereçleri, öğretimi çeşitlendirir ve öğrencileri okul dışı etkinliklere yönlendirir.
- Ders araç-gereçleri, okulda öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesine yardımcı olur.
- Ders araç-gereçleri, üniteleri ve konuları öğrenciye derli toplu biçimde sunar.

Öğretmenlerin ders kitaplarını kullanmasının en büyük nedenlerinden biri, kitapların kullanımındaki rahatlık ve içeriklerinde seçme öğretim etkinliklerinden olmasıdır. Bununla birlikte konuları kitaplardan takip etmek, kitap dışı etkinlik hazırlarken kitaptan faydalanmak ve öğrencilere ödev vermek, öğretmene zaman kazandırır ve işini kolaylaştırır. Üstelik öğretmenin öğrenme sürecini daha iyi yönlendirmesine, eksiklikleri görmesine yardımcı olur, yükünü azaltır. Ayrıca, programda öğretimi amaçlanan bilginin özünü içerisinde barındırdığı için, ulaşılması en kolay ve en ekonomik veri kaynağıdır (Şahin ve Yıldırım, 1999:47).

Kast ve Gerhard'a (1994) göre ders kitapları, genel ve özel amaçların somutlaştırılarak sunulduğu, öğretim malzemesinin amaçlara uygun biçimde seçildiği, düzenlendiği, sınıf içindeki öğretim sürecini, yöntemi, dersin aşamalarını, çalışma biçimlerini, öğrenci ve öğretmen etkileşimini belirleyen; araç-gereç seçimini ve kullanımını düzenleyen öğretim malzemesidir. Dersin aşamalarının saptanmasına, düzenlenmesine, amaçlara ulaşılıp ulaşılmadığının kontrolüne ve öğretimin düzenlenmesine yardımcı olur (Genç, 2002:75).

Alanyazında yabancı dil ders kitaplarının eğitsel içeriğiyle ilgili, değişik görüşler hâkimdir. Kılıç (2001) küçük yaş gruplarının ilgi, istek ve yaş düzeylerine göre hazırlanmış ders kitaplarının öğrencilere okulu, yabancı dili ve okumayı sevdirdiği, okuma becerileri kazandırdığını söylemiştir (Ünsal ve Güneş, 2003:388). Benzer bir biçimde yabancı dil ders kitapları biçimlendirilirken başta öğretim yaklaşımları, ilkeleri ve teknikleri; eğitim-öğretim programları, öğrenilen dilin yapısal özellikleri, toplumsal ve kültürel değerler, öğrenci ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmaktadır.

A.B.D. Texas Üniversitesinde Philips tarafından yapılan bilimsel araştırmada, yeni bilgilerin öğrenilmesinde duyu organlarının önemini ortaya koymuştur. Philips'e göre öğrenciler okuduklarının %10'unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu, görüp işittiklerinin % 50'sini, söylediklerinin % 70'ini, yapıp söylediklerinin % 90'ını hatırlarlar. O halde dil öğretimi ders kitaplarının görsel ve işitsel araçlarla desteklenmesi öğrenmenin daha kalıcı olmasını sağlar (Demirel, 2003:51).

Günümüzde tüm yabancı dil ders kitapları, başta Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Sınıflandırılması Metni (Ortak Başvuru Metni) dil düzeylerine, görsel tasarımına, fiyatının öğrencinin alım gücüne uygunluğuna, kullanılabilirliğine, öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve gelişim düzeylerine göre biçimlendirilmektedir. Çizelgelerde listelenen yabancı dil öğretimi ders kitaplarının içerikleri, dil düzeylerine göre dört beceriden oluşmakta, biçim ve içerik açısından tutarlıdır. Ayrıca dil öğretiminde iletişim kurmak için gerekli olan dilsel edinç ve bununla ilişkili bilgi, beceri ve iletişimsel durumları ders kitaplarının içeriğine ve öğrenci düzeylerine göre yerleştirildiği gözlemlenmektedir.

Küçük Yaş Gruplarına Yönelik (4-11) Fransızca Öğretimi Ders Araç-Gereçleri

Yabancı dil Fransızca öğretimi ders kitapları, dört temel beceriden oluşmaktadır. Bunlar; dinleme, konuşma (karşılıklı konuşma, sözlü anlatım), okuma, yazma becerileridir. Bu doğrultuda yayınevleri kaynak taramasında küçük yaş grubu çocuklar için hazırlanmış ders kitaplarında dinleme ve karşılıklı konuşma etkinliklerine daha çok ağırlık verildiği görülmektedir.

Bilindiği gibi yabancı dil öğretimde görsel ve işitsel araçlar öğretimin daha etkili ve kalıcı olmasını sağlar, öğrencinin ilgisini çeker, öğrenmeyi kolaylaştırır ve öğrencilerin motivasyonu artırır. Görsel araçlar sözcüklerin, kavramların ve cümle yapılarının daha kolay anlaşılmasına da yardımcı olur. Küçük yaş gruplarında görsellerin sözcük öğretiminde etkili bir yöntem olduğu bilinmektedir (Demirel, 2014:25).öte yandan işitsel araçlar ise dil alışkanlıklarının doğru biçimde edinilmesine yardımcı olur.

21. yüzyıl yabancı dil öğretiminde teknolojinin etkin biçimde kullanıldığı ortadadır. Aşağıdaki çizelgelerde çocuklara yönelik Fransızca ders kitaplarının hemen hemen hepsinin ses kayıtları olduğu gibi bazılarının internet tabanlı yazılımlarla desteklendiği görülmektedir.

Çizelgelerdeki ders kitaplarında sözcükler, tümceler, yapılar ve durumlar güncel konuşma dilinden seçilerek hedef kitlenin örneklerden hareketle kendi aralarında daha iyi iletişim kurmaları sağlamaya yöneliktir. Kitapların içeriklerindeki etkinlikler, öğrencilerin sınıf içi etkinliklere katılımlarını sağlayacak biçimdedir. Etkinlikler, tekrar alıştırmaları, soru-cevap, rol yapma, grup çalışmaları, benzetim gibi tekniklerle desteklenmiştir. Bu özellikleriyle kitaplar öğrencileri güdüleyecek, aktif biçimde derse

katılımlarını sağlayacaktır. İçeriğin genel dizilişi, somuttan-soyuta, basitten-karmaşığa, kolaydan-zora, genelden-özele, yakından-uzağa, bilinenden-bilinmeyene doğru sıralanmıştır.

Çizelgedeki kitapların görsel tasarımlar ve renk seçimleri bu kitapların okunabilirliğini arttırmaktadır. Çünkü iyi bir görsel tasarıma sahip olmayan kitaplar öğrencilerin başarısını azaltmaktadır. İçerikteki tasarım öğeleri boyut, doku, çizgi, renk, şekil, boşluk; tasarım ilkeleri bütünlük, zıtlık, vurgu, yakınlık, tekrar, hizalama, uygunluk, denge ve egemenlik gibi özellikler amaca uygun biçimde sıralanmıştır (Kılıç, Seven 2007: 117).

Kitap içeriklerindeki görsel öğeler sözcük, tümce ve metinlerle bütünlük oluşturmakta, bu öğeler sayfayı bölmeyecek şekilde yerleştirilmiş, ana ve alt başlıkların punto, renk, yazı tipi olarak metinden ayırt edilecek şekilde ve belirli bir sistematik içinde düzenlenmiş, sayfaların sınıf seviyesine uygun çekicilikte ve görsel algıyı kolaylaştırıcı şekilde düzenlenmiştir (Demirel, Kıroğlu 2005:315). Öte yandan dil kullanımı ve anlatım ölçütleri, bir kitabın niteliğini arttırıcı özelliklerdendir. Fransızca öğretimi ders kitapları dil ve anlatım yönünden sağlam ve kusursuz bir dil yetkinliğiyle sunulmuştur.

Dil öğretim sürecinde, öğretilecek bilgilerin süreç içinde bir anda vermesi ya da öğretmesi mümkün değildir. Bu sebeple çizelgedeki Fransızca öğretimi ders kitaplarında işlenecek konular ünitelere, dosyalara, modüllere ve derslere ayrılmıştır. Ders kitapları, merdiven sistemi gibi basamak basamaktır ve bu tür kitaplarda bir düzey bitmeden diğer düzeye geçilmez.

Dil öğretimi araç-gereçleri, sadece öğrenci ders kitaplarıyla sınırlı değildir. Fransızca öğretimi alanyazında temel ders araç-gereçleri; öğretmen kılavuz kitapları, (*Livre de Maître, Guide Pédagogique*), ders kitapları (*Livre d'élève*), alıştırma kitapları ya da öğrenci çalışma kitapları (*Cahier d'exercices*) biçimindedir. Bu sınıflama eğitim-öğretim alanyazınında, ders kitabı, kaynak kitap, el kitapçığı, kılavuz kitap (Küçükahmet, 2011:11) olarak da geçer. Aşağıdaki çizelgelerde yabancı dil Fransızca öğretiminde en sık kullanılan değişik yayınevlerinin hazırladığı ders kitapları bulunmaktadır. (Fichier Ressources, CD, Cassettes, Cartes-Images,...)

Günümüzde yabancı dil Fransızca öğretimi ders kitapları, başta Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni, alanyazın birikimleri, öğretim yaklaşımları, teknikleri, ilkeleri ve izlemlerinden beslenmektedir. İçerik, öğrencinin ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak ve yeteneğine uygun biçimde dizilmiştir. Bu kitapların içerik düzenlenmesinde öğrenciyi iyi tanıyan öğretmenler, eğitim bilimciler, psikologlar, bilgisayar programcıları, ressamlar ve grafikerler, vb. işbirliği içinde çalışarak bu araç-gereçleri oluşturmuşlardır. Böylece birden fazla görüş ve dokunuş sayesinde kitaplarda gözden kaçan hatalar en az düzeye indirgenebilir ve istenen düzeyde ders kitapları hazırlanabilir.

Çocuklar için hazırlanmış yabancı dil Fransızca öğretimi ders kitaplarının diğer ders kitaplarıyla karşılaştırıldığında bu kitapların daha renkli, daha albenili ve daha motive edici olduğu görülmektedir. Dil öğretiminde tüm konuların renkli, çekici ve isteklendirici görsellerle desteklenmesi öğretimin daha nitelikli olmasını sağlar. Öğretilecek eğitsel içeriğin belirli bir sıraya konulması, konuların basitten karmaşığa, kolaydan zora, somuttan soyuta doğru dizilmesi bu kitapların ortak özelliğidir. Seçme görseller o dilin konuşulduğu toplumunun kültürel değerlerini ve sosyal yaşamını yansıtan biçimde sunulmuştur.

Çizelgelerdeki Fransızca öğretimi ders kitapları Fransızlar tarafından hazırlanmış ve çocukların yaş, gelişim dil düzeylerine uygundur. Bu çerçevede her düzey ve yaş grubu için hazırlanmış ders kitaplarında içerik ve bu içeriğin sunumu farklıdır. Küçük yaş grupları daha çok yaparak ve yaşayarak öğrendikleri için etkinlikler bu doğrultuda verilmiştir. Dilsel etkinliklerin sıralanışı ve düzenlenişi öğrencilerin anlama ve kavrama düzeyleriyle doğru orantılı olarak düzenlenmiştir. Bu konuda Piaget, öğrenmenin gerçekleşmesi için zihinsel gelişim süreçlerinin (olgunlaşma, yaşantı örgütlenme ve dengeleme) tamamlanması gerektiğini ifade etmiştir. Bu düşünceye göre, çizelgelerdeki Fransızca ders kitapları, öğretimi sıkıcılıktan kurtarır, ilgiyi derse çeker, öğrenciyi aktif hale getirir, öğrenciyi derse hazır gele getirir ve kısacası amaçlandığı gibi dil öğretir niteliktedir.

Fransızca öğretimi kaynak taramasında, OBM öncesinde ve sonrasında birçok ders kitabıyla karşılaşmak mümkündür. Bu kitaplar Fransa'da kaleme alınmış, Fransa ve diğer ülkelerdeki çocuklara Fransızca öğretmeyi amaçlamaktadır. Yayınevlerinin Fransızca öğretimi ders kitapları, OBM düzeylerine (metnin, 26. ve 27 sayfalardaki dil becerileri) göre üç kitleye hitap etmektedir. Bunlar; çocuklar, ergenler ve yetişkinlerdir. Çocuklar için hazırlanmış Fransızca kitaplar, 4-11 yaş aralığı ve A1/A2 düzeylerindedir. Çocuklara yönelik Fransızca öğretimi ders kitapları; isimlerine, yayınevlerine, yazarlarına ve OBM dil düzeylerine ve kapak sayfalarına göre şöyle listelenebilir;

Çizelge 1. Çocuklara Yönelik Fransızca Öğretimi Ders Kitapları 1 (Web, 1).

3, 2, 1... partez 1	Editions Maison des Langues	A1.1 (8-11 ans)	
@ livre de l'élève	2005		
@ guide pédagogique	2006		
@ cahier d'exercices	2010	Russo M., Vázquez M., Herno L. (coll.)	
3, 2, 1... partez 2	Editions Maison des Langues	A1.1 (8-11 ans)	
@ livre de l'élève	2007		
@ guide pédagogique	2007		
@ cahier d'exercices	2010	Russo M., Vázquez M., Herno L. (coll.)	
Alex et Zoé et compagnie 1 (nouv. éd.)	CLE international	A1/A2 (7-10 ans)	
@ livre de l'élève	2010		
@ guide pédagogique	2010		
@ cahier d'activités	2010		
+ cahier de lecture : Alex et Zoé à Paris	2005	Samson C., Oddou M.	
@ CD audio collectifs	2010		
@ CD audio individuel	2010		
@ site compagnon			
Alex et Zoé et compagnie 2 (nouv. éd.)	CLE international	A1/A2 (7-10 ans)	
@ livre de l'élève	2010		
@ guide pédagogique	2010		
+ cahier d'activités	2010		
+ cahier de lecture : Alex et Zoé en vacances	2005	Samson C.	
@ CD audio collectifs	2010		
@ site compagnon			

Çizelgedeki "@" sembolü, bu kitapların bir kısmının internetten indirilebildiğini, "T" sembolü kitabın tümüne internet ortamından ulaşılabildiğini gösterir. Kitapların rengi, görüntüsü ve çizgileri, çocukların ilgi ve yaş düzeylerine uygun biçimde hazırlanmıştır. Öğrenci ders kitabı, öğrenci alıştırmaları kitabı, öğretmen kitabı ve ses dosyaları yanında bazı kitapların interaktif uygulamaları ve okuma amaçlı ek ders araç-gereçleri de bulunmaktadır. Küçük yaş grubu ders kitaplarında eğitsel içerik kadar fiziksel görünüşte önemli bir yer tutar. Kitaplar bu yönleriyle de ince elenip sık dokunulmuşlardır. Kitaplar, Piaget'in zihinsel öğrenme kuramına (5-11 yaş arası çocukların somut yaşantılar evresi ve soyut düşünmeye başlama evresine) rastladığı bilinmektedir. İçerik ve biçimsel olarak kitapların amaca uygun tasarlandığı görülmektedir.

Çizelge 2. Çocuklara Yönelik Fransızca Öğretimi Ders Kitapları 2 (Web, 2).

Alex et Zoé et compagnie 3 (nouv. éd.) @ livre de l'élève † guide pédagogique † cahier d'activités @ cahier de lecture : Alex et Zoé font le tour du monde @ CD audio chansons † CD audio @ site compagnon	CLE international 2010 2010 2010 2005 2010 2010	A2 (7-10 ans) Samson C.	
Allons à l'école @ livre de l'élève @ guide pédagogique	Editions Maison des Langues 2012 2012	A1 (6– 8 ans) Beutelspacher B.	
Allons au cirque @ livre de l'élève @ guide pédagogique @ CD audio	Editions Maison des Langues 2002 2002 2003	A1 (6– 10 ans) Beutelspacher B.	
Caramel 1 @ livre de l'élève @ guide de classe @ cahier d'écriture † cahier d'activités † CD audio de chansons † cassette de classe	Didier 2002 2002 2007 2002 2002 2002	(7-10 ans) Döring N., Vermeersch F.	
Caramel 2 @ livre de l'élève † guide pédagogique † cahier d'activités † cassettes pour la classe @ CD audio de chansons	Didier 2002 2002 2002 2002 2002	A2 (7-10 ans) Döring N., Vermeersch F., Husar B., Des H., Leroux J.-F.	
Grenadine 1 † livre de l'élève † guide pédagogique @ figurines @ cahier d'activités @ CD audio élève @ CD audio classe @ cassettes audio classe	Hachette FLE 2003 2003 2003 2003 2003 2003	A1 (7-10 ans) Poletti M.-L., Paccagnino C., Chappey E.	

Kitap isimlerinin çocukların hayal dünyasından kesitler içermesi, çocukların sözcük dağarcığından seçilmesi onların motivasyonu sağlayacak niteliktedir. Ayrıca bu yaş grubunun gelişim özellikleri açısından oldukça önemlidir.

Grenadine 2 ♦ livre de l'élève @ guide pédagogique ♦ cahier d'activités @ CD audio élève @ CD audio classe @ cassettes audio classe	Hachette FLE 2003 2003 2003 2003 2003	A1 (7-10 ans) Poletti M.-L., Paccagnino C., Chappey E., Himber C.	
Jus d'orange 1 @ livre de l'élève ♦ guide pédagogique ♦ cahier d'activités	CLE international 2015 2015 2015	A1.1 Cabrera A., Payet A., Rubio I., et al.	N
Jus d'orange 2 @ livre de l'élève ♦ guide pédagogique ♦ cahier d'activités	CLE international 2015 2015 2015	A1 Cabrera A., Payet A., Rubio I., Viera M.	N
Lili, la petite grenouille 1 @ livre de l'élève ♦ guide pédagogique ♦ lecture-écriture ♦ lecture ♦ activités @ double CD audio ♦ cassettes audio	CLE international 2002 2003 2002 2002 2004 2002 2002	(4-7 ans) Meyer-Dreux S., Savart M.	
Lili, la petite grenouille 2 ♦ livre de l'élève ♦ guide pédagogique ♦ lecture-écriture ♦ lecture ♦ activités @ CD audio	CLE international 2003 2005 2004 2004 2004 2003	(4-7 ans) Meyer-Dreux S., Malfettes- Wittmann A.	
Les loustics 1 @ livre de l'élève T guide pédagogique @ cahier d'activités @ fichier ressources ♦ CD audio pour la classe	Hachette FLE 2013 2013 2013 2013 2013	A1.1 (6-9 ans) Denisot H., Capouet M.	
Les loustics 2 @ livre de l'élève T guide pédagogique @ cahier d'activités @ fichier ressources ♦ CD audio pour la classe	Hachette FLE 2013 2013 2013 2013	A1 (6-9 ans) Denisot H., Capouet M.	

Çizelge 3'te "Jus d'Orange" kitapları bölümündeki "N" sembolü (Nouvelle Edition) kitabın yeni bir kaynak olduğunu anlatmak için kullanılmıştır.

Çizelge 4. Çocuklara Yönelik Fransızca Öğretimi Ders Kitapları 4 (Web, 4).

Les loustics 1 et 2 @ 200 cartes-images en couleurs	Hachette FLE 2013	A1.1 (6-9 ans) Denisot H., Capouet M.	
Les loustics 3 @ livre de l'élève T guide pédagogique @ cahier d'activités @ fichier ressources + 100 cartes-images en couleurs T 100 cartes-images (noir et blanc) + CD audio pour la classe	Hachette FLE 2014 2014 2014 2014 2014 2014	A2.1 (6-9 ans) Denisot H., Capouet M.	
Ludo et ses amis 1 (nouv. éd.) @ livre de l'élève T guide de classe + cahier d'activités	Didier 2015 2015 2015	A1.1 (à partir de 5 ans) Albero M., Marchois C.	N
Ludo et ses amis 2 (nouv. éd.) + livre de l'élève @ guide de classe + cahier d'activités	Didier 2015 2015 2015	A1.2 (à partir de 5 ans) Albero M., Marchois C.	N
Ludo et ses amis 3 (nouv. éd.) + livre de l'élève @ guide pédagogique + cahier d'activités	Didier 2015 2015 2015	A1+ (à partir de 5 ans) Albero M., Marchois C.	N
Petit Pont @ livre de l'élève + coffret pour l'enseignant : 2 CD-ROM et CD audio + CD-ROM élève @ site compagnon	Didier 2006 2006 2006	(à partir de 5 ans) Rogers P.	

OBM'ye göre, A.1. düzeyinde çocuklar, kendileri, aileleri ya da yakın çevreyle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilirler. Ayrıca, katalog, duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki bildik adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri de anlatırlar ve anlarlar. Yaşadıkları yeri, tanıdığı insanları betimlemek için basit kalıpları ve tümceleri kullanırlar. Karşımdaki kişiyle yavaş yavaş konuşarak iletişim kurabilirler. İhtiyaçlarını karşısındakilere basit tümcelerle aktarır. Kısa ve basit tümcelerle kısa kısa anlatımlar yapabilirler ve basit formları doldurabilirler.

Çizelge 5. Çocuklara Yönelik Fransızca Öğretimi Ders Kitapları 5 (Web, 5).

Super Max 1 @ livre de l'élève @ guide pédagogique † cahier d'activités † CD audio classe	Hachette FLE 2009 2009 2009 2009	A1.1 / A1 (9-11 ans) Denisot H., Macquart-Martin C.	
Super Max 2 @ livre de l'élève @ guide pédagogique † cahier d'activités † CD audio classe	Hachette FLE 2009 2009 2009 2009	A1 (9-11 ans) Denisot H., Macquart-Martin C.	
Tatou le matou 1 @ livre de l'élève T guide pédagogique @ cahier d'activités @ mallette pédagogique † CD audio : chansons et contes † CD audio pour la classe † cassettes audio	Hachette FLE 2002 2003 2004 2002 2002 2002 2002	(4/5 ans) Piquet M., Denisot H., Chappey E. Coord.	
Tatou le matou 2 @ livre de l'élève † cahier d'activités @ mallette pédagogique † CD audio : chansons et contes † CD audio pour la classe	Hachette FLE 2002 2002 2002 2002 2002	(5/6 ans) Piquet M., Denisot H., Chappey E. Coord.	
Tip top 1 @ livre de l'élève T guide pédagogique @ cahier d'activités † CD audio pour la classe	Didier 2010 2010 2010 2010	A1.1 (9/11 ans) Adam A.	
Tip top 2 @ livre de l'élève T guide pédagogique @ cahier d'activités † CD audio pour la classe	Didier 2010 2010 2010 2010	A1.2 (9/11 ans) Adam A.	

Kitaplarda kullanılan renklerin öğrencilerin motivasyonu üzerine etkileri vardır. Bu renkler, alanyazında renkler şöyle sınıflandırılmaktadır:

Sıcak Renkler: Sarı, Turuncu, Kırmızı, Eflatun Kırmızı

Soğuk Renkler: Eflatun, Mavi, Eflatun Mavi, Yeşil, Sarı Yeşil

Nötr Renkler: Siyah, Beyaz, Gri

Sıcak renkler, hareket ve canlılık gösterir, soğuk renkler ise sükûnet ve rahatlık verici bir etkiye sahiptir. Sıcak renklerin yaklaşımcı, soğuk renklerin ise uzaklaştırıcı etkisi vardır (Gevrekçi, 2001:15).

Çizelge 6. Çocuklara Yönelik Fransızca Öğretimi Ders Kitapları 6 (Web, 6).

Tip top 3	Didier	A2 (9/11 ans)	
@ livre de l'élève	2012		
† guide de classe	2012		
@ cahier d'activités	2012	Adam C., Gonzalez S.	
Vitamine 1	CLE international	A1 (7/10 ans)	
@ livre de l'élève	2009		
† guide pédagogique	2009		
@ malette pédagogique	2009		
† cahier d'exercices	2009		
† CD audio pour la classe	2009	Martin C., Pastor D.	
† CD-ROM	2009		
Vitamine 2	CLE international	A1/A2 (7/10 ans)	
@ livre de l'élève	2009		
† guide pédagogique	2009		
† cahier d'exercices	2009		
† malette pédagogique	2009		
† CD audio pour la classe	2009	Martin C., Pastor D.	
† CD-ROM	2009		
Zigzag 1	CLE international	A1.1 (7/10 ans)	
@ livre de l'élève	2011		
@ guide pédagogique	2011		
@ cahier d'activités	2011		
† CD audio	2011	Vanthier H., Schmitt S.	
@ portfolio	2011		
@ flashcards	2011		
@ fiches de classe	2011		
@ site compagnon	2011		
Zigzag 2	CLE international	A1 (7/10 ans)	
@ livre de l'élève	2011		
@ guide pédagogique	2012		
† cahier d'activités	2011		
† CD audio	2011	Vanthier H.	
@ portfolio	2011		
@ flashcards	2011		
@ fiches de classe	2011		
@ site compagnon	2011		
Zigzag 3	CLE international	A2.1 (7/10 ans)	
@ livre de l'élève	2013	Vanthier H.	
@ cahier d'activités	2013		
† CD audio collectif	2013		
@ site compagnon			

Kitap içeriklerindeki görseller, bazen çok kısa bir konuşmayı (metin ya da diyalog) açıklayan, bazen bu konuşmaları tamamlayan, bazen de sayfayı süsleyen görseller biçiminde sıralanmıştır. İçeriğin görseller bakımında bol olması öğrencilerin ilgisini dil öğrenimine çekmekte ve zihinsel gelişim süreçlerini desteklemektedir. Ayrıca görseller sayesinde metin ya da diyalogların anlaşılması ve okunması kolaylaşmaktadır.

Zoom 1	Editions Maison des Langues	A1.1 (7/8 ans)	
@ livre de l'élève	2012	Jonville C., Moulière J-F., Ferreira Pinto M., Quinson J., Martins C.	
@ guide pédagogique	2013		
@ cahier d'activités	2013		
@ cahier de français langue de scolarisation	2013		
♦ CD audio	2013		
Zoom 2	Editions Maison des Langues	A1.2 (7/8 ans)	
@ livre de l'élève	2013	Moulière J.-F., Quesney C., Ségura J., Ferreira Pinto M., Canon C., Le Ray G.	
@ guide pédagogique	2013		
@ cahier d'activités	2013		
@ cahier de français langue de scolarisation	2013		
♦ CD audio	2013		
Zoom 3	Editions Maison des Langues	A2.1 (7/8 ans)	
@ livre de l'élève	2013	Moulière J.-F., Quesney C., Ségura J., Ferreira Pinto M., Le Ray G., Daupras C., Roig Escuris M., Muniz L., Canon C., Battais S.	
@ guide pédagogique	2013		
@ cahier d'activités	2013		
@ cahier de français langue de scolarisation	2013		
♦ CD audio	2013		
Zoom 1, 2, 3	Editions Maison des Langues	A1/A2.1 (7/8 ans)	
@ Complément ludique	2014	Le Ray G., Karniewicz V.	
Zoom pas à pas 1	Editions Maison des Langues	A1.1 (7/8 ans)	N
@ livre de l'élève	2015	Jonville C., Moulière J-F., Ferreira Pinto M., Quinson J., Martins C.	
Zoom pas à pas 2	Editions Maison des Langues	A1.1/A1.2 (7/8 ans)	N
@ livre de l'élève	2015	Collectif	

Yukarıda listelenen ders araç-gereçleri, günümüzde Fransızcanın yabancı dil olarak öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Tüm bu kitapların beslediği temel kaynak, Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Sınıflandırılmasıdır.

Eğitim-öğretim etkinlikleri içinde ders kitaplarının önemi oldukça büyüktür. Bunun birçok nedeni vardır. Ders kitapları, öğretim programlarının bile olmadığı dönemlerde de varlığını korumuş öğretim programlarının yerine geçtiği bilinmektedir. Yukarıda adı geçen ders kitaplarının genel organizasyonu, tema ve konu dizimleri, görüntü ve renk seçimi, eğitsel sunumu ve içerik çeşitliliği modern çizgilerde olduğu göstermektedir.

Çizelgelerdeki ders kitapları, öğrenme sürecinde çocukların neleri öğreneceğini ve öğretme sürecinde öğretmenin neleri öğreteceğini sistemli biçimde içeriğinde barındırmaktadır. Ayrıca bu kitaplar, çocukların dil öğrenirken sıklıkla başvuracakları bir kaynak olduğu için yaş grubu ilgi ve ihtiyaçları gözetilmiş, dilin hem sınıfta hem de sosyal çevresinde de öğrenebilmesine yardımcı olacak biçimde tasarlanmıştır.

Her çocuğun dil öğrenme düzeyi aynı değildir. Bu nedenle ders kitaplarının bireysel farklılıkların göz önüne alınarak daha işlevsel biçimde hazırlanmalıdır. Öğrencileri daha iyi tanımak, onların öğrenme ya da zekâ türlerine göre etkinliklere yer vermelidir. Bu nedenle öğretmenin de öğreteceği dilin kültürünü, yaşam biçimlerini ve dil özelliklerini iyi bilmeli ve buna göre ders malzemeleri oluşturmalıdır. Aksi durumda ders kitaplarındaki yetersizlikler ya da eksiklikler öğretmeni ve öğrenciyi motivasyon

düşüklüğüne itebilir. Bu durumun sonucunda dil öğretiminden amaçlanan sonuç elde edilemez. Bu kitaplarda dil yanı sıra Fransız kültürünü anlatan, öğreten etkinliklerle sıklıkla karşılaşmaktadır.

Sonuç

Tüm eğitim-öğretim materyallerinde olduğu gibi, herhangi bir dil öğretim materyali hazırlarken öğrenme ihtiyaçları, öğrenenlerin ilgileri ve çocukların zihinsel gelişim özellikleri göz önüne alınarak hazırlanır. Benzer bir biçimde, bir öğretim araç-gerecinin iletişimsel ve dilsel amaçları hedef kitlenin gelişimsel özellikleri dikkate alınmalıdır. Bu nedenle dil seviyelerine göre küçük yaş grupları için öğretim malzemeleri hazırlanırken karmaşık, uzun ve soyut sözcük ve tümcelere yer verilmemelidir.

Renk kullanımı ve görsellerin seçimi bir ders kitabının en önemli öğelerinden ikisidir. Küçük yaş gruplarında sıcak renklerin kullanılması kitapları daha çekici ve albenili yapar. Görseller içeriğe yerleştirilirken sözcük ya da tümcelere eşlik eden biçimde sıralanmalıdır. Çünkü kitaplarda renk ve görsellerin özgünlüğü kitabın niteliğini artırır. Gerçeğe aykırı renk ya da görsel kullanımı etkinliğin gücünü azaltır. Estetik görünüşleri yanında bazı kitaplara internet ortamında da ulaşılması, interaktif uygulamalarla desteklenmesi de bu kitapların çağdaş yönünü ortaya koymaktadır. Tümce ya da sözcüklere eşlik eden görsellerin birbiriyle tutarlı olması, gerçeğe uygun olması gerekir. Bu çerçevede çizelgelerde listelenen tüm ders kitapları çağdaş bir çizgiye sahiptir.

Yabancı dil Fransızca öğretimi ders kitaplarının estetik görünüşleri, eğitsel içerikleri, dilsel öğeleri, sadeliği, teknolojik alt yapısı, renk kullanımı ve görselleri küçük çocuklar için öğretici nitelikte ve onların gelişim özelliklerine uygun biçimde düzenlenmiştir.

KAYNAKÇA

- AKGÜN, A., TAŞÇIOĞLI, R., İRFANER, F., TURA, S.(1962). *Eğitim Malzemelerini Hazırlamada Yazarın El Kitabı*. Ankara: MEB Eğitim Malzemeleri Hazırlama Merkezi.
- AVRUPA KONSEYİ. (2009). *Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni*: (Çev. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı). T.C MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları: Ankara. (Conseil de l'Europe, (2001) Cadre européen commun de référence pour les langues. Les Éditions Didier: Paris)
- AYTUNA, H. A. (1974), *Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik ve Problemler*. İstanbul: MEB Yayınları.
- BAŞAR, E. (1998). *Genel Öğretim Yöntemleri*, Samsun: Kardeşler Matbaacılık.
- BAYEZİT, H. (2013). *Yabancı Dil Ders Kitaplarında Dil Öğrenme Stratejileri*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- DEMİREL, Ö. (2003). *Öğretme Sanatı*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- DEMİREL, Ö. (2014). *Yabancı Dil Öğretimi*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- DEMİREL, Ö., KIROĞLU, K. (2005). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Pegema.
- GENÇ, A. (2002). *İlk ve Ortaöğretim Okullarında Yabancı Dil Ders Kitabı Seçimi*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 22:74-81.
- GEVREKÇİ, M. (2001). *Biçim ve Tasarım*, L. Küçükahmet (Editör). Konu alanı ders kitabı inceleme kılavuzu yabancı dil. Birinci Baskı. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım, ss. 13-18.
- GRAY, W. S. (1953). *Preliminary Survey on Methods of Teaching Reading and Writing* . Educational Studies and Documents. No:5. Paris, Unesco.
- GÜRKAN, T. (1988). *İlkokul Programı ve Öğretim Yöntemleri*. Eğitim Önlisans Programı. Eskişehir: AÖF Yayınları.
- HESAPÇIOĞLU, M. (1995). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, İstanbul: Beta Yayınları.
- KILIÇ, A., SEVEN, S., (2007). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*, Pegem A Yayıncılık.
- KÜÇÜKAHMET, L., (2011) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*, 3. Basım, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB, (2012). *Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği*, Resmi Gazete: 28409.
- ŞAHİN, T.Y., YILDIRIM, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- ÖZYÜREK, L. (1983). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, Ankara: A.Ü. Eğitim Bil. Fak. Yayınları.
- ÜNSAL, Y. ve GÜNEŞ, B. (2003). *İlköğretim 6. Sınıf Fen Bilgisi Ders Kitabının Fizik Konuları Yönünden İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(3), 115-13.
- Web 1-7: Erişim:[http://www.ciep.fr/sites/default/files/atoms/files/repertoire_methodes_fle.pdf] Erişim Tarihi:[23 Mart 2016].